

† Ο ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

+ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ἐλέω Θεοῦ, Ἀρχιεπίσκοπος Νέας Ἰουστινιανῆς
καί πάσης Κύπρου,

Παντί τῷ Χριστεπωνύμῳ Πληρώματι τῆς Ἀγιωτάτης Ἀποστολικῆς
Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου,

Χάριν, εἰρήνην καί εὐλογίαν παρὰ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

«Αὕτη ἐστίν ἡ νίκη ἢ νικήσασα τόν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν» (Α' Ἰω. ε', 4).

Στήν ἀρχή τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς, τήν πρώτη κιόλας Κυριακή
της, ἡ Ἐκκλησία γιορτάζει τό θρίαμβο τῆς Ὁρθοδοξίας, τή νίκη της ἐναντίον
ὅλων τῶν αἱρέσεων. Καί δέν εἶναι αὐτό τυχαῖο. Στόν τραχύ δρόμο τῆς
ἄσκησης, πού ἔχει τέρμα τό Σταυρό καί τήν Ἀνάσταση, ἀλάνθαστη πυξίδα
πρέπει νά εἶναι ἡ ὀρθή πίστη καί ὄχι ἡ αἵρεση, ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ καί ὄχι τά
διανοήματα τῶν ἀνθρώπων. Χωρίς τήν ὀρθή πίστη, ἡ νηστεία μας καταντᾶ
ἀπλή δίαιτα καί ἡ πορεία μας πρός τό Γολγοθᾶ καί τό κενό μνημεῖο
ἀπονοηματοδοτεῖται.

Πυρήνας τῆς σημερινῆς γιορτῆς εἶναι ἡ ἀναστήλωση τῶν ἀγίων
εἰκόνων, πού ἔγινε ἀπό τήν ἑβδομη Οἰκουμενική Σύνοδο, ὕστερα ἀπό
πολλές θυσίες καί αἵματα. Αὐτήν τήν ἐπέτειο ἐπέλεξε ἡ Ἐκκλησία, γιά νά
πανηγυρίζει τό θρίαμβό της ἐναντίον ὅλων τῶν αἱρέσεων, γιατί σ' αὐτήν
συνοψίζονται ὅλες οἱ προσπάθειές της γιά κατίσχυση τῆς ὀρθῆς πίστεως. Ἡ
εἰκονομαχία δέν ἦταν μία λεπτομέρεια στή ζωή τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ
εἰκονομάχοι ἀπέρριπταν τήν εἰκόνα τοῦ Χριστοῦ, γιατί ἀρνοῦνταν τήν

ένανθρώπησή Του. Κατέλυαν, ἔτσι, τό οἰκοδόμημα τῆς Ἐκκλησίας καί τό μυστήριό τῆς σωτηρίας μας. Μά τό ἴδιο ἔκαναν καί ὅλοι οἱ αἰρετικοί. Εὐλόγα, λοιπόν, «εὐφραίνονται σήμερον χοροί πατέρων καί ἀποστόλων». «Ρομφαῖαι γάρ ἐξέλιπον τῆς δυσμενοῦς αἰρέσεως». Γί' αὐτό καί μέ στεντόρεια φωνή ἡ Ἐκκλησία, μετά τούς ἀγῶνες καί τά παλαίσματα, τή θλίψη καί τούς διωγμούς, τίς ἐξορίες καί τά μαρτύρια, ἀναφωνεῖ: «Αὕτη ἐστίν ἡ νίκη ἡ νικήσασα τόν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν» (Α' Ἰω. ε',4).

Δέν στέκει, ὅμως, μόνο αὐτάρεσκα στό παρελθόν ἡ Ἐκκλησία, οὔτε καί ἐξαντλεῖται σέ θριαμβολογία. Γνωρίζει πῶς στόν κόσμο τοῦτο εὐρίσκεται σέ πορεία, ὑφίσταται ἐπιθέσεις ἀπό τόν πονηρό καί τά ὄργανά του, συνειδητοποιεῖ ὅτι πρέπει νά εἶναι ἔτοιμη γιά καθημερινό ἀγῶνα. Γί' αὐτό καί διαμηνύει συνεχῶς στούς πιστούς: «Στήκετε καί κρατεῖτε τάς παραδόσεις ἃς ἐδιδάχθητε» (Β' Θεσ. β',15). Καί στηλιτεύει ὅσους ἀθετοῦν θεσμούς καί ἀμφισβητοῦν ὅρους, τούς ὁποίους καθιέρωσε ἡ εὐσέβεια τῶν πατέρων μας.

Ἡ ἐμμονή στήν παράδοση, βέβαια, στήν ὁποία καλεῖ ἡ Ἐκκλησία, δέν συνίσταται στή νοσταλγία ἑνός ἐξιδανικευμένου τρόπου ζωῆς, οὔτε καί στήν καθήλωση σέ μορφές καί ἀξίες τοῦ παρελθόντος. Εἶναι ἡ διάσωση ἑνός κόσμου, ἀποδεδειγμένα ὀρθοῦ, μέσα στόν ὁποῖο οἱ συμμετέχοντες ζοῦν καί δημιουργοῦν.

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Θεωροῦμε τή σημερινή, ξεχωριστή γιά τήν Ἐκκλησία ἡμέρα, πού παραπέμπει στήν ἐμμονή σέ ἀρχές καί ἀξίες, κατάλληλη, γιά νά ἐκθέσουμε τή θέση μας στά θέματα τῆς Παιδείας καί τῆς ἀγωγῆς τῶν νέων μας, πού βρίσκονται αὐτό τό διάστημα σέ ἐπικαιρότητα.

Ἡ Παιδεία μας στηριζόταν ἀνέκαθεν στήν παράδοση τῆς φυλῆς μας. Εἶχε πάντα δύο στέρεες βάσεις: Τίς ἑλληνικές καί τίς χριστιανικές ἀξίες. Καί σήμερα «θεμέλιον ἄλλον» οὔτε ἐπιθυμοῦμε, οὔτε δυνάμεθα νά θέσουμε.

Από τόν έλληνικό πολιτισμό ή άνθρωπότητα κληρονόμησε πολλά και σημαντικά στοιχεΐα: τήν άριστοτελική λογική και τήν έρευνα στήν Έπιστήμη, τή δημοκρατία και τήν πολιτική έλευθερία στό δημόσιο βίο, τό πρότυπο του «καλού κάγαθου» πολίτη στά ήθη.

Ο Χριστιανισμός, από τήν άλλη, έδωσε στήν άνθρωπότητα τό σεβασμό του προσώπου, τήν έλευθερία τής συνειδήσεως, τήν κοινωνική δικαιοσύνη, τήν ισότητα άνδρός και γυναικός, τήν κατάργηση τής δουλείας.

Οί πατέρες μας συνέθεσαν από τίς δύο αυτές ένότητες ένα σύνολο. Ή, μάλλον, μετέτρεψαν τήν έλληνική τους αυτοσυνειδησία σε έλληνοχριστιανική, σε έλληνορθόδοξη, και μέ τό περιεχόμενο αυτό έζησαν και μεγαλούργησαν στους αιώνες.

Σ' αυτήν τήν έλληνορθόδοξη Παιδεία μας οφείλουμε τήν έπιβίωσή μας και τή διατήρηση τής ταυτότητάς μας στους άνελέητους χρόνους τής δουλείας. Αυτή διαφύλαξε τήν έλληνικότητα και τή χριστιανικότητά μας. Οφείλουμε και σήμερα, στίς συνθήκες κατοχής πού βρίσκεται ή πατρίδα μας, νά μήν αλλοιώσουμε τό χαρακτηήρα τής Παιδείας μας.

Στήν πολυπολιτισμική κοινωνία, στήν όποία ζοῦμε, ή άγωγή πού θα προσφέρουμε στα παιδιά μας θα έχει, ασφαλώς, ένα διαπολιτισμικό χαρακτηήρα. Δέν μπορούμε, όμως, στό όνομα τής διαπολιτισμικής άγωγής νά αλλοιώσουμε τήν Ίστορία μας, νά καταργήσουμε τά έθνικά μας σύμβολα, νά υποβαθμίσουμε τίς έθνικές μας έπετειούς. Δέν μπορεί ή διαπολιτισμική άγωγή νά γίνεται τό μέσο για τό ξερίζωμα τής ψυχής του έθνους μας και για τήν κατάργηση τής μνήμης του. Ή άποδοχή των άλλων δέν σημαίνει κατάργηση των διαφορών, πού αυτοί έχουν μαζί μας. Και ή συμβίωσή μας μαζί τους δέν προϋποθέτει λήθη, ή παραχάραξη του παρελθόντος. Αντίθετα, τό παρελθόν θα πρέπει νά μάς καθοδηγεϊ στήν άποφυγή παρόμοιων λαθών. Και οί διαφορές πρέπει νά γίνονται γνωστές, άκόμη και νά ένισχύονται, γιατί αποτελούν έκφάνσεις τής ιδιοπροσωπίας του κάθε

άνθρώπου καί τοῦ ἔθνους του. Κατά τόν Ἀπόστολο Παῦλο, «*διαιρέσεις χαρισμάτων εἰσί, τό δέ αὐτό Πνεῦμα. Καί διαιρέσεις διακονιῶν εἰσι, καί ὁ αὐτός Κύριος. Καί διαιρέσεις ἐνεργημάτων εἰσίν, ὁ δέ αὐτός ἐστι Θεός, ὁ ἐνεργῶν τά πάντα ἐν πᾶσιν*» (Α' Κορ. ιβ', 4).

Ἡ διατήρηση καί ἐνίσχυση τῆς ἰδιοπροσωπίας δέν εἶναι ἐθνικισμός, οὔτε καί συνιστᾶ σοβινισμό. Δέν εἴμαστε μόνο ἐμεῖς πρόσωπα. Οὔτε καί εἴμαστε μοναδικός λαός μέ Ἱστορία. Ἔχουν καί οἱ ἄλλοι λαμπρή παράδοση καί γραμματεία. Ἡ ἀναγνώριση τοῦ ρόλου τῆς ἰδιοπροσωπίας συνεπάγεται τήν ἀναγνώριση καί ἀπόδοση τιμῆς στήν ταυτότητα τοῦ ἄλλου ἀνθρώπου καί τοῦ ἄλλου ἔθνους. Δέν ὑπάρχει ἀντίφαση σ' αὐτό, γιατί, πάλι κατά τόν Ἀπόστολο, «*ὁ ἐνεργήσας Πέτρῳ εἰς ἀποστολήν τῆς περιτομῆς ἐνήργησε καί τῷ Παύλῳ εἰς τά ἔθνη*» (Πρβλ. Γαλ. β', 8). Ὁ καθένας ἔχει τό ρόλο του, τά δικά του χαρακτηριστικά.

Ἡ Παιδεία μας, ὡς ἐκ τούτου, θά πρέπει νά ἐξακολουθήσει νά διατηρεῖ ἄσβεστη τή μνήμη τῶν κατεχομένων ἐδαφῶν μας, νά τονώνει τό ἐθνικό καί ἀγωνιστικό φρόνημα τῆς νέας γενιᾶς, μακριά ἀπό πνεῦμα σοβινισμοῦ, μισαλλοδοξίας καί διχόνοιας. Παράλληλα πρὸς τήν καλλιέργεια τῆς ἐθνικῆς αὐτοσυνειδησίας, θά πρέπει νά ἐνισχύει τήν ἀλληλοκατανόηση μέ τούς Τουρκοκυπρίους συμπατριῶτές μας, μέ στόχο τήν εἰρηνική συνύπαρξη καί τή συνολική πρόοδο τῆς νήσου μας. Ὁ Χριστιανισμός θεωρεῖ ὡς «*πλησίον*» ἀκόμη καί τούς διῶκτές του. Καί ὁ Ἑλληνισμός μετέδωσε καί στούς κατακτητές του τόν πολιτισμό καί τίς ἀξίες του. Εἶναι, ἐπομένως, ἀδιαμφισβήτητο ὅτι ἡ Ἐκκλησία αὐτήν τήν ἀγωγή προκρίνει, τήν ἀγωγή τῆς συνδιαλλαγῆς καί τῆς ἀγάπης πρὸς ὅλους.

Δίνοντας ἔμφαση στήν ἀγωγή, ἡ Ἐκκλησία δέν παραγνωρίζει τή γνώση. «*Ἡ γάρ γνῶσις φῶς ἐστι τῆς ψυχῆς καί ἡ ἄγνοια σκότος*», κατά τόν Ἰωάννη τό Δαμασκηνό. Στίς μέρες μας, μάλιστα, μέ τήν αὔξηση τῶν γνώσεων, ἡ Ἐκκλησία τονίζει τήν ἀνάγκη καλλιέργειας κριτικῆς σκέψης στόν ἄνθρωπο καί ἀπεγκλωβισμοῦ του ἀπό δομές καί καταστάσεις πού τόν ὑποδουλώνουν σέ πάθη καί ὑλικές μόνο ἀξίες.

Ἐκφράζοντας τὴν ἐλπίδα ὅτι οἱ Ἐπιτροπές, πού ἐπωμίστηκαν τὴν εὐθύνη τῆς διαμόρφωσης τῶν ἀναλυτικῶν προγραμμάτων, στὰ πλαίσια τῆς Ἐκπαιδευτικῆς Μεταρρύθμισης, δέν θά ἀποστοῦν ἀπὸ τίς βασικὲς ἀρχές τῆς ἑλληνορθόδοξης παράδοσής μας, καλοῦμε ὅλους νά ἐπαγρυπνοῦν γιὰ τὴν ὀρθή ἀγωγή τῶν παιδιῶν μας, στὰ ὁποῖα στηρίζουμε τίς ἐλπίδες μας γιὰ ἀπελευθέρωση τῆς πατρίδας μας.

Μετ' εὐχῶν διαπύρων
†Ο Κύπρου Χρυσόστομος

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Κύπρου,
8 Μαρτίου 2009, Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας.

Σημ. Ἐντέλλονται οἱ Αἰδεσιμώτατοι Ἐφημέριοι ὅπως, ἀντὶ Κηρύγματος, ἀναγνώσουν τὴν ἀνά χειρᾶς Ἐγκύκλιό μας κατὰ τὴ σημερινή θεία Λειτουργία τῆς Κυριακῆς τῆς Ὁρθοδοξίας.